

АТРИБУЦІЯ ДИКТАТУРИ

Казанцева С.С.

Науковий керівник – канд. філос. н., доц. Горячковська Г. М.
Харківський національний університет радіоелектроніки, каф. філософії,
м. Харків, Україна
тел. +380661936087

Historical examples show how dictatorial regimes use different ways to secure their power. All of them have one strategic goal – to preserve the dictator's power, and an important tendency – to total control over society. The purpose of this study is to attribute the manifestations of a dictatorial regime through the analysis of its nature and features, mechanisms of its functioning and consequences for society. This work is devoted to defining the main ways of manifestation of dictatorship.

Історія насичена прикладами диктаторських режимів, природа яких ретельно вивчається. З початку 50-х рр. почали з'являтися наукові роботи, присвячені політологічному і соціологічному аналізу тоталітарних режимів: дослідження Г.Арендт, К.Фрідріха і З.Бжезинського, Р. Арона, Т. Адорно та ін. Серед відомих сучасних дослідників диктаторських режимів можна виділити С. Феррел, С. Гастон, М. Стефан, С. Гурієва і Д. Трейсмана. Але ми продовжуємо розмірковувати про суттєві ознаки найбільш трагічних прикладів диктатури – Гітлера, Сталіна, Мао Цзедуна, Хусейна, родини Кім, цьому сприяє війна ХХІ століття, яку розв'язав диктатор путін.

Історичні приклади показують, як диктаторські режими використовують різні способи забезпечення своєї влади. Усі вони мають одну стратегічну мету – зберегти владу диктатора, і важливу тенденцію – до тотального контролю над суспільством. Метою цього дослідження є атрибуція проявів диктаторського режиму через аналіз його природи та особливостей, механізмів його функціонування та наслідків для суспільства. Як саме диктаторські режими забезпечують свою владу, контролюють населення та придушують будь-яку форму опозиції?

Диктатура – це форма управління, де влада зосереджується в руках однієї особи або групи людей. За таким визначенням диктатура співпадає з авторитаризмом, але існує відмінність: ступінь законності та легітимності отримання та утримання влади. Авторитарний режим зазвичай має певний ступінь законності, тоді як диктатура є незаконною і протиправною формою управління.

Існує кілька класичних атрибутів диктатури [1]. Визначним є культ особи. Диктатори намагаються зображати себе як героя чи національного лідера, який є незамінним та взірцевим. Інструментом для встановлення культу особи диктатора є, перш за все, пропаганда, яка нав'язує відповідні

погляди і діє через ЗМІ, культурні та політичні інститути. Диктатори перешкоджають свободі слова та контролюють засоби масової інформації, щоб забезпечити позитивне відображення своєї влади та запобігти критиці. Заборона на критику державних органів та політиків є поширеною практикою в диктаторських режимах.

Важливий атрибут диктатури – це обмеження прав людини, зокрема свободи вираження, права на справедливий суд, права на освіту, медичну допомогу та інші. Це може включати затримання, ув'язнення, насильство та інші форми примусу. Невід'ємною частиною розвинутого диктаторського режиму є репресії. Диктатори можуть використовувати репресії для придушення опозиції, зокрема, політичні репресії (заборона на політичні партії, обмеження прав людини та свободи слова), економічні репресії (заборона на підприємництво, переслідування опозиційних осіб та організацій) та фізичні репресії (тюремне ув'язнення, жорстокість та насильство). Ці заходи можуть бути використані для забезпечення тотальної контролю над населенням.

Впровадження диктаторського режиму відбувається через політичний терор, який спрямований на придушення опозиції та забезпечення стабільності режиму. Ознаками такого терору є дезінформація, провокації, терористичні акти та інші заходи для створення атмосфери страху та нестабільності в суспільстві. Доповненням стає загальний контроль за населенням з метою забезпечити відданість громадян та підтримку режиму. Зокрема, контроль за засобами масової інформації, цензура, масове спостереження, переслідування та інші заходи, які допомагають збирати інформацію про населення та підтримувати контроль над ним є типовими проявами диктатури. Водночас, забезпечення відданості та підтримки від прихильних еліт та інших політичних діячів диктатура здійснює через корупцію: отримання незаконних переваг, підкуп, та інші форми [2].

Диктатура – це поширення свавілля влади за підтримки різних форм терору; диктатура – це правління, яке через цензуру, контроль над ЗМІ, переслідування опозиції, політичні репресії, позбавляє громадян прав і свобод. Диктатура тяжіє до тотального контролю над суспільством заради збереження влади диктатора, тож має високий ризик перетворення на тоталітарну державу. Розуміння сутності диктатури – первинний рівень у боротьбі з диктаторськими режимами і запобіжник їх поширенню.

Список використаних джерел

1. Шарп Дж. (2010) Від диктатури до демократії. [Пер. з англ.]. – К.: Смолоскип.
2. Арендт Х. (2002). Джерела тоталітаризму. [Пер. з англ.]. – К.: Дух і літера. С. 355–533.